

VISUELLE STRATEGIEN

URBANER RAUM

NEU FORMULIERT

Vasilena Gankovska (Hg.)

mit deutschen, englischen und bulgarischen Textbeiträgen

Mit der finanziellen Unterstützung von

BUNDESKANZLERAMT ÖSTERREICH

KUNST

GAUDENZ B. RUF
A W A R D
FOR
NEW BULGARIAN ART

VISUAL STRATEGIES

URBAN SPACE REFORMULATED

FOREWORD

The departure point for this ambitious long-term book project is my interest in the transformations of the urban space that started at the beginning of the 1990s. The main focus lies on the former Eastern Block and Bulgaria in particular. Furthermore I am interested in the development of the European cities conditioned by the neoliberal political and economic system under the aspects of the information society. An important part in this process of redefinition and commercialisation is the increase of the image flow in the urban space on the one hand and the artistic and media image production on the other hand. The visual interface of the cities turned into a huge projection screen for advertising, corporative representations but also into a stage for a variety of artistic practices and interventions such as art in the public space and different street art genres. How do we read the signs and the images that we happen to stumble upon walking through the city? What are the tools that artists and urban activists use in order to share their messages, ideas and the images they create?

The publication aims to show a small part of my own visual research from the last years and also to group the visual notes I have collected together with other artistic approaches. Each part of the book consists of case studies, which I conducted in different cities, including image documentation and notes, as well as comments and short descriptions. The section called FOLIO shows projects and works by various artists I have worked with throughout the years or who refer to the topic of the particular chapter. There are works by Luchezar Boyadjiev, Sandra Kosel, Ivan Moudov, Kamen Stoyanov and the street artist and blogger Yotto Bano. An essay, written specifically for this publication, accompanies every chapter. For this part of the project I was able to gather contributions from theoreticians and researchers such as Vladiya Mihailova, Andreas Spiegl and Jan Blaschko.

The texts appear in three languages: Bulgarian, English and German. The aim is to reach a broader audience and it is also an attempt to reflect the way in which different languages and narratives can tell one and the same story.

The first part of the book deals with the post-socialist urban space and shows the works and projects of the artists Ivan Moudov and Kamen Stoyanov, who use an “insider” point of view of the reality in their home country. Vladiya Mihailova gives us an insight into some aspects of the contemporary art practices in Bulgaria, especially those operating with and within the urban space.

Another aspect of the research is based on self-investigation techniques in the urban space like the so-called *dérive* and *flânerie*. The aspect is further developed in the second part of the book, which presents visual researches in different cities such as Plovdiv, Vienna, and Rome done by me or with the artist Sandra Kosel as well as the photo collage series “Double Take(s): Interfacing Cities”, by Luchezar Boyadjiev. A theoretical interpretation of walking as a forensic practice is provided by Andreas Spiegl in his essay “The art of forensic walking”.

In order to connect the physical approach of the previous two parts in terms of the perception of the city, the third part deals with the Image Strip as a popular visualisation tool of locations with regard to urban lifestyle – fashion, design, tourist sites etc. The image strip is a common practice in the blogger community and is predominantly used in social media. How the physicality of the urban space is to be visualised is a frequently debated question. In this part of the study the main focus is put on the blog *askvienna.wordpress.com*, which the curator Boris Kostadinov and I created in 2012 – as well as on blogs related to urban art and culture.

The publication aims to open up a discussion about the visual strategies in post-socialist and neoliberal cities and how contemporary art practices deal with these. The book is also an attempt to put the work of contemporary Bulgarian artists into a new conceptual framework based on the larger context regarding the development of urban territories. I would like to thank to my friends and colleagues Kamen Stoyanov, Ivan Moudov, Sandra Kosel, Boris Kostadinov, Vladiya Mihailova, Aneta Dimitrova, Martin Wimmer, Katrin-Sophie Dworczak, Ilina Koralova and Patrick Obermeier as well as Luchezar Boyadjiev and Yotto Bano for their support and help. Also I would like to thank to my mentors and teachers from the Institute for Art Theory at the Academy of Fine Arts Vienna and especially to Andreas Spiegl, Sabeth Buchmann and Christian Kravagna.

VISUAL STRATEGIES IN THE POST-SOCIALIST URBAN SPACE

1

POST-SOCIALIST URBAN SPACE

INTRODUCTION

When we talk of the post-socialist urban space different images come to mind, ranging from socialist prefabricated building complexes, Stalinist representational buildings up to the glazed façade palaces of the nouveau riche, as well as billboards bombarding passers-by from every direction.

On a basic level, the development of the post-socialist urban space is shaped by the processes of rapid economization and privatization. Phenomena of gentrification are increasingly observed, as are the efforts of municipal governments to carve out identities for the big post-socialist cities, oscillating between modern national pride and postmodern urban concepts.

The post-socialist urban space is not exclusively determined by the national and private sector interests of big corporations. Moreover, the city is shaped by the diverse forms of informal utilization. Kiosks, sales booths, the appropriation of free green areas, the transformation of façades, or the distribution of advertising material in places not intended for promotional activity are typical occurrences in this development.

In this process of rapid transformation it is unsurprising to observe a transformation in artistic practices. Artists are dealing with the question of the public, the social and economical conditions; they intervene, stage events and perform in the public space. They demonstrate how the urban image has changed, which visual features are characteristic of the post-socialist city, and the way in which the new economic order has affected everyday life and artistic practices.

The artistic engagement with the post-socialist space can also be viewed as a journey through a kind of 'wonderland', where old and new economic realities and their architectural manifestations exist side by side. In this part of the book the journey leads through Nowa Huta, Plovdiv, Rousse and Sofia. In addition to case studies the projects by two Bulgarian artists – Ivan Moudov and Kamen Stoyanov – are presented. Cultural scholar and curator Vladiya Mihailova analyses the new circumstances in which contemporary artistic practices in Bulgaria have been placed and comments on emblematic projects and actions in the public space that vividly illustrate the shift from ideology to economy.

POST-SOCIALIST URBAN CONSTRUCTS NOWA HUTA, CRACOW

Vasilena Gankovska

In the summer of 2007 I was conducting a field research in Nowa Huta. On the basis of information and recommendations by local architects as well as artistic projects I visited this district and photographed significant locations from the socialist past.

Research notes

The urban space in post-socialism has developed into a heterogeneous space. Under socialism it was subject to centralised planning dominated by a totalitarian ideology and the planned economy. Was the socialist urban space homogeneous?

The socialist urban space followed strictly hierarchical conceptions. The district Nowa Huta in Cracow is considered to be a paradigm of the characteristic socialist city.

Suburban Nowa Huta in Cracow was planned and constructed in the 1950s as a model for the socialist city. With regard to my work I have looked at this suburb as a peripheral space (in relation to Cracow). This also has its historical and ideological reasons: the suburb was meant to create the opposite to the conservative and deeply religious Cracow. Nowa Huta was intended as a work and living space for the new people, it was the city of the workers.

Current developments of the city centre in Nowa Huta

The centre of Nowa Huta was built in the 1950s as a part of the overall concept for a socialist city. The main square was designed in the shape of a pentagon with the three main avenues or streets of the district as extensions. The central avenue leads to a square that up until 15 years ago contained a statue of Lenin. The statue was removed after the turn in 1989 and not replaced by any other monument. The small square was freed from, or rather drained of its original function. The square henceforth represents a kind of no-man's land, since the ideology that it had previously embodied is no longer present. In terms of urban planning, recent years have seen the realisation of extensive building projects between Nowa Huta and the other districts, such as hypermarkets like Carrefour as well as shopping centres. The privatisation of plots of land made possible the construction of private apartment buildings, which often lead to absurd situations, e.g. the construction of a single-family home in the middle of the city motorway.

First observations

In contrast with the rest of Cracow, the centre of Nowa Huta is still a place mostly free from large billboards or other advertising space, despite the fact that the central square (Plac Centralni) used to be the most important place of commerce in the district. What today has become characteristic of Nowa Huta and virtually the biggest employer of its inhabitants are the large shopping centres located in the area between old Cracow and Nowa Huta (according to Domanski&Micek).

Conclusion

Following some recommendations, I visited the Teatr Łaźnia Nowa in Nowa Huta, which is located in a former manufacturing facility. Apart from its regular theatre programme it also hosts small exhibitions and other art events. I intended to learn more about art projects in the public space and to look at documentation material, however, it turned out that there were no archives with regard to this topic. As a result, I had to talk directly to the various participants of the local art scene.

I was advised to leave Nowa Huta prior to sunset.

Without a companion it is not considered safe to go for walks at night.

On the whole, the impression of Nowa Huta is that of a ghost town with a once thriving past; however, a past of which any memory has gone missing or been lost. Whatever few passers-by I met on the streets were walking hurriedly and trying their best to remain 'invisible'. The small café in the main square was empty as well. I have heard that these days people go to the big shopping centre. There they spend their Saturdays.

FOLLOWING THE RED THREAD CITY NOTES FROM PLOVDIV

Vasilena Gankovska

1. Visual strategies for the depiction of historic buildings

In the spring of 2013 I was invited to participate in an exhibition entitled “Disturbances in the Structure”, curated by Iliana Korolova. According to the curator, structures are to be considered as “the configuration and interactions of different elements [...] that together form a whole.” This context offered the possibility to research various structures including architecture and urban development.

At the time of the invitation I was working on a project curated by Boris Kostadinov dealing with the structure of the Wittgenstein House in Vienna. I examined the surface of the house and its relation to the environment and created works that portrayed the house in the historical environment as well as its current condition.

In this context Iliana Korolova asked me to devise similar works for her project, with the building of the old Turkish bath in Plovdiv – which houses the Centre for Contemporary Art – as the main focus.

Boris Kostadinov told me once that just behind the bath stood a huge prefabricated housing estate, dating back from the 1960s. which with its bulk was literally engulfing the old bath. The housing estate is called “Mechta” (“dream”) and at the time was regarded as a paradigm for functional residential architecture.

The initial footage was provided by Emil Mirazchiev, director of the local Centre for Contemporary Art. Following my instructions he took a photo of the old bath and the socialist housing estate which then served as a template for the work. For this purpose he had to take a picture from the Nebet Tepe. In fact, this hill with its excavation site and nearly 360 degree panoramic view presents a good option for exploring the different historic structures of the city.

Procedure and Display

For some time I have been thinking about the question concerning from which moment onwards, the image of a building becomes a sign, a pictogram, a symbol. The Chifte Bania (‘Chifte’ bath) and the apartment block are in an urbanistic conflict, yet at the same time they are part of an urban structure that is defined by such conflicts. What do the politics of representation of this place look like? From the different photos which can be seen it becomes obvious that the bath is the central historical object.

It is situated amid an urban structure comprising various buildings that virtually seem to have been distributed at random. My task was to equate the dissimilar architectural

objects and thus break any kind of visual 'hegemony.'

Based on the photographic material, drawings and stencils were produced which were exhibited in large Perspex display cases. The display cases function as a protection against dust and humidity. At the same time they are a reference to the customary architecture displays used for the presentations of models, sketches, and designs.

2. Roaming and Recording

The exhibition project was set to open in early September 2013 and so I came to Plovdiv. The arrival at the bus terminal marked the beginning of my city adventures as well as the continuous photographic journaling of buildings and streets.

Unlike Sofia, which only saw rapid expansion after its appointment as the capital city of the kingdom in 1879, Plovdiv even in antiquity was a large centre for administration and trade. The different buildings and structures date from Roman, Ottoman, early modern, socialist, and post-socialist times. There are five distinctive architectural layers which are in communication with each other.

A significant influence on the urban development were the industrialization and modernization processes at the beginning of the twentieth century, as well as the socialist period after World War II.

The series of photographs show objects from different centuries. They were taken in the Old town and the districts 'Kapana' and 'Karshiaka'. It is also these districts in which the architectural intermixture is most apparent.

1

Ancient Bath – Kapana

The Chifte Bania is located on the 6th September Boulevard, at the junction with Tsar Boris III Boulevard and in immediate proximity to the historic centre and the Nebet Tepe hill. Tsar Boris III Boulevard marks the border between the old city district and the so-called 'Kapana district' – the part of the historic centre which contains numerous small workshops, shops, and cafés.

'Kapana' is the Turkish word for 'trap'. It is not easy to find your way around the narrow alleys. In terms of their architecture the buildings date from different periods; most of them feature the so-called 'Viennese Style' in which the façades are embellished with baroque elements. Notable factors are the dense street network and numerous small shops.

2

On the north bank of Maritsa

The Maritsa river runs through the northern part of the city with the historic centre as well as the central district to its south. I crossed the river on Brezovska Street – a covered

bridge converted into a shopping boulevard. In close vicinity are the Novotel Plovdiv, built in the 1970s, as well as the Plovdiv fair grounds. This district is also accessible via Tsar Boris III Boulevard and the fair bridge, which was designed in a neoclassical style. The added statues are reminiscent of Italian rationalism and neo-classicism.

Directly behind the Novotel Plovdiv are newly constructed apartment and office blocks housing banking institutions, service centres, and shops. They were built in the beginning of the 1990s, which is evident in their polychromatic façades. The entire northern part of Plovdiv is known as 'Karshiaka,' which is Turkish for 'on the other bank.'

3

Between Ottoman architecture, socialist representation and post-socialist logo-style

In the small block between the 6th September Boulevard and the Dondukov garden the interplay between different periods is plainly visible. The House of the Child, the civil registry office, and a disused mosque determine the character of the area. Also in this area the synagogue is situated, which is now closed down, but in the 1990s used to host a luxury Italian restaurant. The top level of the visual communication is represented by the logo of the 'Ego' hotel. Economical interests rule over historical and cultural concerns.

ВИЗУАЛНИ СТРАТЕГИИ

ПРЕОБРАЗУВАНТО ГРАДСКО ПРОСТРАНСТВО

ВЪВЕДЕНИЕ

Изходната точка на този амбициозен и дългосрочен проект за книга е моят интерес към трансформациите на градското пространство, които започват в началото на 90-те години на XX век.

Основният фокус пада върху страните от бившия Източен блок и в частност върху България, но в по-широк план се интересувам от онези процеси в европейските градове, които се обуславят от неолибералната политическа и икономическа система и от наличието на информационното общество. В този процес на предефиниране и комерсиализация важна роля играе, от една страна, увеличаването на притока на изображения в градското пространство като цяло, а от друга – създаването на нови артистични и медийни изображения. Визуалният вид на градовете се превърна в огромен екран за прожекции на реклами и корпоративни репрезентации, но също така в сцена за разнообразни артистични практики и интервенции, например изкуство в публична среда и много други стрийт-арт жанрове.

Как четем знаците и изображенията, които се изпречват всеки ден пред нас, когато ходим из града? Какви са средствата, които художниците и градските активисти използват, за да разпространяват своите послания, идеи и произведенията, които създават?

Целта на публикацията е да покаже една малка част от моите визуални изследвания, които осъществих през последните години, а също и да представи някои визуални бележки, които събирах по време на други артистични проекти.

Всяка част от книгата съдържа примери, които наблюдавах в различни градове, и включва визуална документация, записки, коментари и кратки описания.

Частта, наречена ФОЛИО, показва произведения и проекти на различни артисти,

с които съм работила през годините или чието творчество се отнася пряко до съдържанието на главите от книгата. Тук са работите на Лъчезар Бояджиев, Иван Мудов, Камен Стоянов и стрийт артиста и блогър Yotto Vano.

Главите са съпроводени от специално написани есета. За тази част поканих теоретици и изследователи като Владия Михайлова, Андреас Шпигл и Ян Блашко. Всички текстове са на три езика: немски, английски и български. Целта е да се достигне до по-широка аудитория, а също така да се направи опит да се отрази начинът, по който различните езици могат да разкажат една и съща история.

Първата част от книгата се занимава с пост-социалистическото градско пространство и показва работи на художниците Иван Мудов и Камен Стоянов, които използват „вътрешна“ гледна точка към реалностите в тяхната родна страна. Владия Михайлова задълбочено изследва някои аспекти на съвременните артистични практики в България и по-специално тези, които се развиват във и чрез урбанистичната среда.

Друг аспект от изследването се основава на лични изследователски техники в градското пространство като така наречените *dérive* и *flanery*. Този аспект е развит главно във втората част на книгата, която представя визуални проучвания в различни градове като Пловдив, Виена и Рим, проведени от мен и художничката Сандра Козел. Там е и серията от фото-колажи “Double Take(s): Interfacing Cities”, на Лъчезар Бояджиев.

Теоретична интерпретация на разходката като криминологка практика дава есето на Андреас Шпигл, “Изкуството на криминологското ходене”.

За да доразвие физическия подход от предишните две части към възприемането на града, третата част от книгата се занимава с т.нар. Image Strip като популярен инструмент за визуализация на места по отношение на градския начин на живот – мода, дизайн, туристически обекти и т.н. Image Strip определя голяма част от практиките на блогърите и блогър-обществата като начин за присъствие в пространството на социалните медии. Как физическата реалност на градското пространство може да бъде визуализирана, е въпрос, който възниква много често. В тази част на проучването основният фокус е върху блога askvienna.wordpress.com, който кураторът Борис Костадинов и аз създадохме през 2012 г. като блог за градско изкуство и култура.

Тази книга цели да породи дискусия върху визуалните стратегии в пост-социалистическите и неолибералните градове и върху въпроса как съвременните практики в изкуството рефлектират това.

Публикацията е опит да се поставят работите на съвременни български артисти в нова концептуална рамка, обусловена от развитието на градските територии в един по-широк международен контекст.

Бих искала да благодаря на моите приятели и колеги: Анета Димитрова, Борис Костадинов, Владия Михайлова, Иван Мудов, Камен Стоянов, Катрин-Софи Дворжак, Мартин Вимер, Патрик Обермайер, Сандра Козел, Илина Коралова а също и на Лъчезар Бояджиев и Yotto Vano за тяхната помощ и подкрепа.

Също така бих желала да благодаря на моите ментори и преподаватели от Института за Теория на изкуството в Академията за изящни изкуства – Виена, и по-специално на Андреас Шпигл, Сабет Бухман и Кристиан Кравагна.

ВИЗУАЛНИ СТРАТЕГИИ В ПОСТСОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО ГРАДСКО ПРОСТРАНСТВО

1

ПОСТСОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО ГРАДСКО ПРОСТРАНСТВО

ВЪВЕДЕНИЕ

Когато говорим за постсоциалистическото градско пространство, в паметта ни изникват различни образи – на социалистически панелни комплекси, сталинистки представителни сгради, та чак до стъклените фасади на дворците на новобогаташите и билбордовете, втреничили се в минувачите от всички страни.

В основата си развитието на постсоциалистическото градско пространство е повлияно от процесите на бързо навлизане на пазарната икономика и на приватизацията. Наблюдават се феномени като джентрификацията, а също така и усилията на градските управи да придадат идентичност на постсоциалистическите градове, движеща се между модерната идея за национална гордост и постмодерните градски концепции.

Постсоциалистическото градско пространство се формира не само от държавните и частните, корпоративни икономически интереси. Все повече в града се наблюдават неформални начини на ползване. Типични за това развитие са будките, щандовете за продажба, усвояването на свободни зелени площи, префасонирането на фасади или разпространението на рекламни материали на места, които не са предназначени за тази цел.

В този процес на бърза трансформация е логично да се променят и художествените практики. Художниците се занимават с въпросите на публичното, на социалните

и икономически условия, правят интервенции, пърформанси в публичното пространство. Те показват нагледно как се променя образът на градската среда, кои са визуалните белези, характеризиращи постсоциалистическия град, и какви са последствията от новите икономически условия върху всекидневието и художествените практики.

Художественото занимание с постсоциалистическото пространство може да се определи като едно пътуване през “страната на чудесата”, там, където си съжителстват старите и новите икономически дадености и техните архитектурни материализации. В тази глава пътуването води през Нова Хута, Пловдив, Русе и София. Освен теренните проучвания се представят и проекти на двама български художници – Иван Мудов и Камен Стоянов. Владия Михайлова, културолог и куратор, анализира новата ситуация, в която съвременните художествени практики в България биват поставени, и коментира емблематични проекти и акции в публичното пространство, които нагледно показват смяната от идеология към икономика.

ПОСТСОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ГРАДСКИ КОНСТРУКЦИИ НОВА ХУТА, КРАКОВ

Василена Ганковска

През лятото на 2007 г. проведох едно теренно проучване в Нова Хута. За него използвах съвети от местни архитекти и информация, събрана от различни художествени проекти. При посещението си разгледах важни места от социалистическото минало на квартала и направих фото-документация.

Изследователски бележки

По времето на постсоциализма градското пространство се развива в посоката на едно хетерогенно пространство. През социализма то е под властта на една тоталитарна идеология, на централизираното градско планиране и икономика. Било ли е социалистическото градско пространство хомогенно?

Социалистическото градско пространство е било проектирано на базата на строг йерархически принцип. Типичен пример за социалистически град е квартал Нова Хута в Краков.

Предградиято Нова Хута бива проектирано и построено като пример за социалистическия град през 50-те години на XX век. В рамките на моя проект разглеждах предградиято като периферно място спрямо Краков. Това си има и своите исторически и идеологически причини – градчето е трябвало да превъплъти всичко противоположно на консервативния и дълбоко религиозен Краков. В Нова Хута е трябвало да живее и работи новият човек, това е бил градът на работниците.

Съвременното развитие на градския център на Нова Хута

Центърът на Нова Хута е построен през 50-те години като част от общата концепция за един социалистически град. Главният площад е проектиран под формата на петоъгълник. От него излизат продълженията на трите главни алеи и улици. Главната алея води до площада, на който допреди 15 години се е издигал паметникът на Ленин. След промените той е демонтиран и мястото остава празно. Малкият площад бива освободен или опразнен от своята първоначална функция. Той представлява един вид ничия територия, тъй като идеологията, която го е осмисляла, вече не е там. През последните години в Нова Хута се реализират градоустройствени проекти в карето между квартала и другите градски части. Появяват се хипермаркети като Carrefour и търговски центрове. Приватизацията на градски парцели позволява строежа на частни жилищни комплекси и води често до абсурдни ситуации, като например строежа на еднофамилна къща насред околновръстната магистрала.

Първи наблюдения

Центърът на Нова Хута е все още без големи билбордове или други рекламни табла, които в други части на Краков са обичайни. И това – въпреки че Plac Centralni е бил най-важният търговски център в района. Това, което характеризира Нова Хута в днешно време и което дава работни места на жителите му, са големите търговски центрове в зоната между Стария Краков и Нова Хута.

Резултат

По препоръка посетих Teatr Laznia Nowa, приютен в една бивша фабрика. Покрай редовната сценична програма там са се провеждали изложби и други художествени събития. Потърсих повече информация за художествени проекти в градското пространство, състояли се там. Оказа се, че няма запазен архив, и се наложи да се свържа с различни колеги от местната художествена сцена.

Посъветвах ме да напусна Нова Хута преди свечеряване. Без придружител една нощна разходка из тази част на града би била несигурна.

Като цяло Нова Хута остави впечатлението на призрачен град с едно процъфтяващо минало, от което като че ли липсваше всякакъв спомен. Малкото пешеходци, които срещнах по улиците, вървяха забързано и се опитвах да останат незабелязани. Малкото кафене на главния площад също беше полупразно. Чух, че хората ходели в големите търговски центрове, където прекарвали съботния ден.

СЛЕДВАЙКИ ЧЕРВЕНАТА ЛИНИЯ Градски бележки от Пловдив

Василена Ганковска

1. Визуални стратегии за изобразяването на исторически постройки

През пролетта на 2013 г. бях поканена да участвам в изложбата „Смущения в структурата“, курирана от Илина Коралова. Структурите, според кураторката, са „конфигурацията и взаимовръзката между различните елементи ..., които заедно изграждат едно цяло“. В случая имаше възможност да бъдат изследвани различни структури, между които архитектурни и градоустройствени.

Когато получих поканата за участие, работех по един проект с куратор Борис Костадинов, в който се занимавах със структурата на Дом Витгенщайн във Виена. Изследвах архитектурната повърхност на къщата и нейното отношение към околната среда. В резултат на това направих работи, които изобразяваха къщата от една страна в нейната историческа среда, а от друга – в нейния съвременен вид. Илина Коралова ме помоли да създам подобни работи и за нейния проект. В случая трябваше да работя със сградата на старата турска баня в Пловдив, която в момента е Център за съвременно изкуство.

Борис Костадинов ми разказа веднъж, че точно зад банята се намира един голям панелен блок, построен през 60-те години на XX век, който със своята огромна маса буквално поглъща старата баня. Панелката се казва „Блок Мечта“ и по времето на своя строеж е била образец за функционалистката архитектура.

Изходния материал за моя проект ми предостави директорът на Центъра за съвременно изкуство Емил Миразчиев. Той направи по мои указания снимки на Баня Старинна и социалистическата панелка, като за целта се качи на близкото Небет Тепе. Самото тепе предлага с разкопките и своята 360-градусова панорама добра възможност за изследване на различните исторически пластове в града.

Метод и разполагане

Въпросът от кога изображението на една сграда се превръща в знак, пиктограма или символ, ме занимаваше от доста време. Чифте Баня и жилищният блок се намират в

урбанистичен конфликт един спрямо друг, в същото време са част от една градска среда, която се гради от такива конфликти. Как изглежда политиката на показването в тази среда? От различните снимки, които се намират, се вижда, че банята е централният исторически обект. Тя стои в средата на една градска среда, състояща се от сгради, разположени там едва ли не без план.

Задачата ми се състоеше в това да изравня различните архитектурни обекти и по този начин да пречупя всяка форма на визуална хегемония.

Използвайки фотографии, направих рисунки и шаблони, които изложих в големи кутии от прозрачен плексиглас. Кутиите служеха от една страна за защита от прах и влага, а от друга се съотнасяха към обичайните форми на излагане на архитектурни планове, скици и макети.

2. Шляене и фотографиране

Изложбата трябваше да се открие в началото на септември 2013 г., така че заминах за Пловдив за подготовката. Градските ми приключения започнаха още с пристигането ми на автогарата.

За разлика от София, която започва да се разраства едва след провъзгласяването за столица през 1879 г., Пловдив е бил голям административен и търговски център още от Античността.

Различните постройки датират от римско, османско, ранно модерно, социалистическо и постсоциалистическо време. Има пет различни архитектурни нива, които взаимодействат помежду си.

Важно влияние в развитието на градската среда оказват процесите на индустриализация и модернизация в началото на XX век, както и социалистическият период след Втората световна война.

Фотографиите показват обекти от различни епохи и са направени в Стария град и кварталите „Капана“ и „Кършияка“. В тези части на града смесването на различните архитектурни стилове и епохи е най-видимо.

1

Старата баня – Капана

Чифте баня се намира на бул. 6-ти септември, на кръстовището с бул. Цар Борис III, близо до Стария град и Небет Тепе. Бул. Цар Борис III е границата между старата част на града и т.нар. Капана, прютил множество малки магазинчета и кафенета. В Капана, напълно съответстващо на името му, е трудно да се ориентираш.

Сградите тук са построени в различни периоди, повечето от тях, в т.нар. „виенски стил“, с барокови елементи по фасадите. Прави впечатление гъстата улична мрежа и множеството малки търговски площи.

2

На северния бряг на Марица

Река Марица тече в северната част на града, оставяйки Стария град и центъра на своя южен бряг. Пресичам реката по ул. Брезовска – мост, престроен като покрит търговски център. В близост се намира Новотел Пловдив, построен през 70-те години на XX век, както и Пловдивският панаир, до който може да се стигне и по бул. Цар Борис III и Панаирния мост, построен в неокласически стил. Прилежащите му статуи пък напомнят на италианския рационализъм и неокласицизъм.

Точно зад Новотел Пловдив се намира новопостроен офис и жилищен комплекс, в който се намират офисите на банки, магазини и др. От многоцветните фасади става ясно, че са построени в началото на 90-те години на XX век. Цялата северна част на Пловдив е позната под името „Кършияка“, което на турски означава „на другия бряг“.

3

Между османска архитектура, социалистическа показност и постсоциалистически лого стил

Играта между различните архитектурни стилове е видима в малкото каре между бул. 6-ти септември и Дондуковата градина. Домът на детето, обредният дом, както и една вече недействаща джамия определят неговия характер. Също така там се намира и синагогата, която в момента е затворена но през 90-те е приютявала луксозен италиански ресторант. Най-високото ниво във визуалната комуникация определя логото на хотел „Его“. Икономическите интереси стоят пред културните и историческите.

IMPRESSUM

Herausgeberin
Vasilena Gankovska

Layout
Nadezhda Oleg Lyahova

Druckvorbereitung
Ivan Panchev

Übersetzungen
Luchezar Boyadjiev
Vasilena Gankovska
Boris Kostadinov
Martin Wimmer

Lektorat (Deutsch, Englisch und Bulgarisch)
Aneta Dimitrova
Patrick Obermeier
Asen Terziev

Druck
Zhanet 45, Plovdiv, Bulgarien

Auflage
350 Exemplare

2014, Copyrights bei den AutorInnen und den KünstlerInnen
Cover: Vasilena Gankovska, Springtime II (Detail), 2009, Öl auf Leinwand
mit der freundlichen Genehmigung von Ernst Hilger

Alle Rechte vorbehalten. Jegliche Art der Nutzung des Bild- und Textmaterials dieser Publikation, bedarf die schriftliche Zustimmung der AutorInnen, KünstlerInnen und Herausgeberin.

Printed in Bulgaria